

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ФАРМАКОТЕРАПІЯ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА

підготовки Магістра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Фармакотерапія у практичній діяльності фізичного терапевта» підготовки Магістра

Розробник: Андрійчук О.Я., завідувач кафедри – професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Усова О.В.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

протокол № 6 від 21 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, I7 Терапія та реабілітація, I7.01 Фізична терапія Фізична терапія, Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання: 2-й
		Семестр: 2-й
ІНДЗ: є		Лекції – 10 год.
		Практичні – 14 год.
		Консультації – 8 год.
		Самостійна робота – 88 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП - Андрійчук Ольга Ярославівна

Науковий ступінь - доктор наук з фізичного виховання та спорту,

Вчене звання - професор

Посада – завідувач кафедри – професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація (andrijchuk.olga@vnu.edu.ua)

Дні занять: заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Фармакотерапія у практичній діяльності фізичного терапевта» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня.

Зміст курсу передбачає вивчення особливості застосування лікарських речовин при різних нозологічних станах та патологіях; вплив медикаментозної терапії на перебіг захворювання та вираженість симптомів; особливості збору медикаментозного анамнезу при формуванні індивідуальної програми реабілітації.

Знання, які здобувачі набувають під час вивчення сприяють розвитку відчуття професійної відповідальності перед собою і перед пацієнтом при трактуванні результатів лікування та фізичної терапії, враховуючи медикаментозний вплив. Окрім того, здобувачі опановують навички виписування (читання) рецептів, вміння аналізувати терапевтичну та побічну дію найбільш уживаних лікарських засобів, а також застосовувати лікарські засоби в разі надання невідкладної допомоги.

По завершенню вивчення здобувачі освіти будуть вміти застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, здатні діяти на основі етичних міркувань. Зможуть трактувати вплив медикаментів на патологічні процеси та порушення, будуть здатні провадити безпечну для пацієнта/клієнта практичну діяльність з застосуваннями засобів у травматології, неврології, кардіології та пульмонології, а також в клініці внутрішніх хвороб.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вибіркового освітнього компонента є поглиблення знань щодо механізмів

впливу лікарських засобів на патологічні стани організму, зміни психомоторних функцій людини; уміння застосовувати лікарські засоби при наданні першої допомоги; здатність практично оцінювати застосування основних лікарських засобів на динаміку досліджуваних показників при оцінці результативності програми реабілітації.

Основними **завданнями** вибіркового освітнього компонента є:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- формування навичок міжособистісної взаємодії, роботи в мультидисциплінарній команді
- покращення навичок зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, щодо контрольованого використання медикаментів, особливо без призначення лікуючого лікаря
- формування комплексного розуміння щодо використання основних лікарських засобів у професійній практиці
- вміння визначити взаємозв'язок між впливом лікарського засобу на етіологічний фактор, патогенез патологічного процесу, клінічні прояви недуги.

3. *Soft skills.*

У результаті вивчення освітнього компонента «Фізична терапія в комбустіології» у здобувачів вищої освіти формуються такі ключові soft skills:

Зміст soft skills	Методи навчання
Критичне мислення	Робота в малих групах
Креативність	Моделювання ситуацій
Уміння приймати рішення	Симуляція – імітація реальних клінічних ситуацій або процедур
Когнітивна гнучкість	Створення проблемних ситуацій
Уміння працювати в команді	Дебати
Тайм менеджмент	Виконання індивідуальних завдань
Комунікабельність	Дискусія
Стресостійкість	Практичні кейси
Самоменеджмент	Виконання індивідуальних завдань
Емоційний інтелект та управління емоціями	Творчі вправи

4. *Структура освітнього компонента.*

Назви тем	Кількість годин					ФК*/ Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Прак.	Консультації	Сам. робота	
Тема 1. Загальна рецептура. Загальна фармакологія	15	2	2		11	ІРЗ,РМГ, ДС/5
Тема 2. Засоби, що застосовуються в кардіології та пульмонології	11			1	10	ІРЗ,РМГ, ДС/5
Тема 3. Засоби, що впливають на нервову систему	15	2	2	1	10	ІРЗ,РМГ, ДС/5
Тема 4. Засоби, що застосовуються в гастроентерології	15	2	2	1	10	ІРЗ,РМГ, ДС/5
Тема 5. Препарати гормонів	15	2	2	1	10	ІРЗ,РМГ, ДС/5

Тема 6. Антисептичні та антибактеріальні препарати	15	2	2	1	10	ІРЗ,РМГ, ДС/5
Тема 7. Хіміотерапевтичні засоби	13		2	1	10	ІРЗ,РМГ, ДС/5
ІНДЗ	21		2	2	17	ІРЗ,РМГ, ДС/5
Усього годин/балів	120	10	14	8	88	5/200

**Форма контролю: ДС – дискусія, ІРЗ – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах.*

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти – основний вид засвоєння навчального матеріалу. Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю та підсумкового контролю.

1. Гіполіпідемічні лікарські засоби.
2. Протиаритмічні лікарські засоби.
3. Стимулятори дихання.
4. В'язучі, обволікаючі, адсорбуючі засоби.
5. Лікарські засоби, що використовуються для боротьби з палінням тютюну.
6. Лікарських засобів для наркозу.
7. Анорексигенні лікарські засоби.
8. Гастропротектори.
9. Гепатопротектори.
10. Препарати гормонів гіпофізу.
11. Гормональні контрацептиви.
12. Анаболічні засоби.
13. Детергенти.
14. Антибіотикорезистентність.
15. Синтетичні хіміотерапевтичні засоби.
16. Антиретровірусні препарат.
17. Протисифілітичні засоби.
18. Протибластомні засоби.

Індивідуальна робота здобувачів освіти включає виконання індивідуального науководослідного завдання (ІНДЗ). Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час практичних занять, консультацій, самостійної роботи, використовуючи сучасні навчальні, науково-методичні напрацювання. Форми виконання: доповідь, реферат, створення презентацій, складання блок-схем, аналітична записка, аналітичне есе.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення вибіркового освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби

індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Оцінювання здійснюється згідно [Положення](#) про електронний журнал.

У разі переходу на дистанційне навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#), які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти

спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, забезпечується відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 120 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. В'яжучі засоби, класифікація, препарати, застосування.
2. Подразнюючі засоби, класифікація, препарати, застосування.
3. Обволакуючі засоби, класифікація, препарати, застосування.
4. Лікарські речовини, що впливають на М-холінорецептори. Класифікація, механізм дії. Антихолінестеразні речовини.
5. Засоби, що впливають на Н-холінорецептори. Класифікація, препарати, механізм дії, показання до застосування. Міорелаксанти.
6. Адреноміметики, класифікація, препарати, механізм дії.
7. Адреноблокатори, класифікація, препарати, механізм дії. Особливості дії окремих препаратів. Показання до застосування.
8. Симпатолітики, механізм дії, застосування, побічні ефекти.

9. Антиангінальні засоби, визначення, класифікація. Механізм дії антиангінальних засобів. Показання до застосування. Побічна дія.
10. Антигіпертензивні засоби, визначення, класифікація, механізм дії. Особливості дії окремих препаратів.
11. Лікарські речовини, що використовуються при порушенні мозкового кровообігу.
12. Протиаритмічні засоби, класифікація, застосування.
13. Стимулятори дихання, визначення, класифікація. Механізм дії аналептиків. Показання до застосування. Побічна дія.
14. Протикашльові засоби. Класифікація, препарати, особливості дії окремих препаратів.
15. Відхаркуючі засоби класифікація, препарати, застосування.
16. Бронхолітичні засоби, визначення, класифікація, механізм дії. Особливості дії окремих препаратів.
17. Засоби, що впливають на апетит, визначення, класифікація. Механізм дії гіркот. Показання до застосування. Побічна дія.
18. Антацидні засоби. Особливості дії окремих препаратів.
19. Блювотні та протиблювотні засоби.
20. Гастропротектори: засоби, класифікація, препарати, застосування.
21. Анальгетики, визначення, класифікація. Наркотичні анальгетики, джерела отримання. Механізм дії, застосування. Застосування, побічна дія.
22. Ненаркотичні анальгетики. Класифікація, препарати. Механізм дії.
23. Препарати вітамінів та їх похідні. Жиророзчинні вітаміни.
24. Водорозчинні вітаміни.
25. Антидепресанти, класифікація, механізм дії, застосування.
26. Психостимулятори. Механізм дії. Вплив на органи і системи. Застосування. Особливості дії окремих препаратів.
27. Адаптогени та ноотропні засоби. Вплив на організм. Застосування.
28. Снодійні засоби, класифікація, механізм дії.
29. Аналептики: засоби, класифікація, препарати, застосування.
30. Протиалергічні засоби, класифікація. Механізм дії протиалергічних засобів. Показання до застосування, побічна дія.
31. Препарати гормонів кори наднирників: класифікація, застосування.
32. Препарати жіночих статевих гормонів класифікація, застосування.
33. Препарати чоловічих статевих гормонів класифікація, застосування.
34. Препарати інсуліну. Застосування.
35. Антибіотики, класифікація, механізм дії. Покази, протипокази.
36. Противірусні препарати, механізм дії, покази, побічна дія.
37. Протигрибкові засоби, механізм дії, покази, побічна дія.
38. Протибластомні засоби.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
1–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Фармакологія : підруч. для студентів мед. та стоматол. ф-тів вищ. мед. навч. закл. / І. С. Чекман, В. М. Бобирьов, В. Й. Кресюн, В. В. Годован. Вінниця, 2020. 471 с.
2. Фармакологія: навчально-методичний посібник з позааудиторної та аудиторної роботи здобувачів вищої освіти / С. Ю. Штриголь, І. М. Риженко, К. Г. Щокіна та ін. ; за ред. проф. С. Ю. Штриголя. – Харків : Вид-во НФаУ, 2023. 277 с.
3. Фармакотерапія з фармакокінетикою : підручник для здобувачів закл. вищ. освіти / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. Самост. електр. вид. Харків : НФаУ, 2023. 378 с.

Додаткова

1. Андрійчук О. Я. Застосування фармакологічних препаратів у фізичній терапії/О. Я. Андрійчук //Сучасні досягнення спортивної медицини, фізичної реабілітації, фізичного виховання та валеології. 2018 //XIX Міжнародна науково-практична конференція. Одеса, 4-5 жовтня 2018 / Тези конференції. Одеса: ПОЛІГРАФ, 2018. С.3-4.
2. Андрійчук О. Я. Роль фармакології у фізичній терапії / О. Я. Андрійчук // Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп населення, ерготерапії, інклюзивної та спеціальної освіти : матеріали III наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 31 січ. 2018 р.) / ред. В. В. Чижик. Луцьк : ПВД «Твердиня» 2018. С.10
3. До історичних аспектів розвитку фармацевтичної опіки в світі та в Україні [Електронний ресурс] / О. Я. Міщенко [та ін.] // Сучасна фармація: історія, реалії та перспективи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Харків, 19-20 верес. 2019 р. : у 2 т. Харків, 2019. Т. 2. С. 445-446. Режим доступу: <https://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/21328>
4. Дроговоз С.М. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту: Підручник-довідник. Харків, 2015. 479 с.
5. Загальна рецептура та загальна фармакологія. Навчальний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів з фармакології. Ужгород: «Поліграфцентр “Ліра”», 2019. 60 с.
6. Історія розвитку світової фармації [Електронний ресурс] / Т. В.Фартушок [та ін.] // Вісник Вищої медичної освіти. Львів, 2018. № 7. С. 4–19. Режим доступу: <https://medinstytut.lviv.ua/wp-content/uploads/pdf/vo/vo07.pdf#page=5>
7. Історія фармації [Електронний ресурс] : курс лекцій. Одеса : Фенікс 2021. 120 с. Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30433>
8. Лікарська рецептура із загальною фармакологією : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / В. Й. Кресюн, В. В. Годован. Одеса, 2017. Режим доступу: <https://www.onmedu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3057>
9. Практикум «Основи фармакології» : для студентів III курсу спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / І. Ф. Беленічев [та ін.]. Запоріжжя, 2019. Режим доступу: <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/12702>
10. Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби, Порядку відпуску лікарських засобів з аптек та їхніх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків. Електронне джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text>
11. Прокопенко Т. С. Дослідження історичних аспектів становлення фармацевтичної освіти в Україні в другій половині XIX – на початку XX століття [Електронний ресурс] / Т. С. Прокопенко, А. А. Котвіцька, В. В. Горбаньов // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації : наук.-вироб. журн. / Нац. фармац. ун-т. Харків, 2015. № 5. С. 54–59. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Jezyaf_2015_5_11
12. Ткаченко Т. Пеніциліни антибіотики, з яких усе починалось [Електронний

ресурс] / Т. Ткаченко // Фармацевт Практик. 2019. № 1. С. 14–15. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/farmpr_2019_1_8

13. Чекман І. С. Історичні етапи розвитку фармакології: досягнення, перспективи досліджень (погляд на проблему) [Електронний ресурс] / І. С. Чекман, С. Б. Французова // Український біофармацевтичний журнал. 2013. № 4. С. 119–122. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubfj_2013_4_66

14. Якуба А. О. Фармацевтична освіта ХІХ – поч. ХХ ст. на Харківщині: історичний аналіз [Електронний ресурс] / А. О. Якуба // Грані. 2014. № 8. С. 164-168. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2014_8_32

15. <http://drugs.com>

16. <http://reference.medscape.com/>

17. <https://www.e-lactation.com/uk/>

18. <https://www.webmd.com/>

19. <https://compendium.com.ua/>

20. <https://rx.ua/>